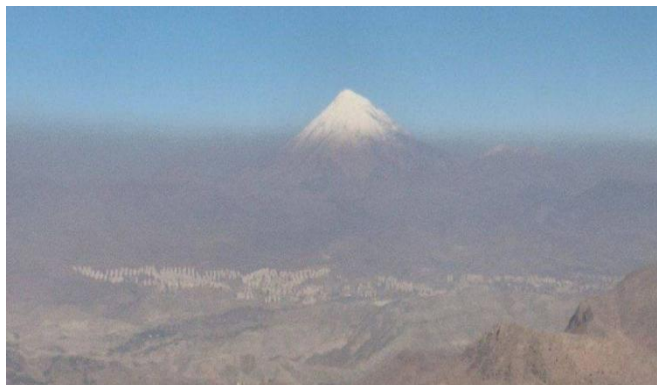

دود و دماوند؛ عمق واقعی آلودگی هوای تهران

دماوند در فرهنگ ایران مظهر پایداری و استواری است. نماد ملی که تاکنون مضمون اشعار بسیاری از شاعران ایرانی قرار گرفته است و ملک الشعراء بهار در شعر دماوندیه آن را «دیو سپید پای در بند» می‌خواند.

حال آلودگی تهران بندی دیگر بر پای این دیو سفید زده است و اگر در داخل شهر تهران به دنبال نشانی از دماوند بگردید، آن را محصور در دود و سیاهی خواهید دید.

عکس هوایی که توسط فاطمه زارع‌پور، خبرنگار گروه شبکه‌های اجتماعی از قله دماوند بر فراز آسمان شهر تهران گرفته شده است، می‌تواند آینه‌ای از وضعیت بغرنج آلودگی در تهران باشد. /دنیای اقتصاد

امتداد

«قطع کامل مازوت» در نیروگاه شازند اراک و کمبود گاز

عبدالرضا تقوی، معاون اجرایی و رئیس هیئت مدیره تولید برق منطقه مرکزی، امروز یکشنبه ۲۰ آبان اعلام کرد که پس از دستور رئیس‌جمهور سوزاندن مازوت در نیروگاه شازند اراک کاملاً قطع شده است.

او گفت که در حال حاضر دو واحد در حال فعالیت است که با توجه به توقف مازوت‌سوزی، «روزانه چهار میلیون مترمکعب گاز» برای این دو واحد نیاز است اما فقط روزانه ۱/۱ میلیون مترمکعب گاز به این نیروگاه اختصاص داده شده است. او خواهان سهمیه گاز بیشتر برای

اخبار محیط زیست در ایران

احتمال خاموشی‌های برنامه‌ریزی‌شده کشور از فردا

با توجه به کمبود سوخت برای تولید برق نیروگاه‌ها در کشور و اطلاعیه شورای اطلاع‌رسانی دولت مبنی بر اعمال خاموشی منظم به‌جای مازوت‌سوزی و آلودگی هوا، از فردا شاهد خاموشی‌های برنامه‌ریزی‌شده خواهیم بود.

سوزاندن مازوت بیشتر به معنای بازی با جان مردم است / احتمال خاموشی های عادلانه و با اطلاع قبلی بهترین گزینه برای عبور از ناترازی

حسینی عضو کمیسیون انرژی در گفت‌وگو با خبرنگار خبرگزاری خانه ملت، گفت:

اکنون با توجه به کم شدن ذخیره نفت‌گاز، تامین سوخت نیروگاه‌ها در زمستان با مشکل رو به رو شده است و در این شرایط باید همچون سال‌های گذشته مازوت بیشتری سوزاند و سلامت مردم را به خطر انداخت یا آنکه با اعمال خاموشی‌های منظم و برنامه‌ریزی شده به نحوی که مردم کلافه نشوند مصرف سوخت را مدیریت کرد.

طی چند سال اخیر صنعت برق توسعه پیدا نکرده و از طرفی برای افزایش فرهنگ صرفه‌جویی و بهینه‌سازی مصرف نیز اقدامی صورت نگرفته است.

توزیع خاموشی‌های عادلانه در سراسر کشور بهترین گزینه‌ای است که می‌توان اکنون روی میز گذاشت.

تلگرام حامیان محیط زیست

مشکل کمبود گاز برای تغذیه نیروگاه‌ها در حالی است که ایران بعد از روسیه بزرگترین ذخایر گازی جهان را دارد.

بی بی سی فارسی

این نیروگاه شد تا «روند تولید برق با اختلال مواجه نشود».

سال‌هاست در نیروگاه‌های تولید برق ایران به دلیل کمبود گاز به‌ویژه در فصل زمستان مازوت سوزانده می‌شود.

کنفرانس‌های سه‌گانه COP در سال ۲۰۲۴

جهان تقریباً به نیمه بازه زمانی مشهور به «دهه اقدام» رسیده‌است. اما هر سال، احتمال دستیابی به اهداف کلیدی، مانند محدود کردن گرمایش جهانی به ۱.۵ درجه سانتیگراد، بیش از پیش دشوار به نظر می‌رسد.

با این حال، سال ۲۰۲۴ فرصتی منحصر به فرد برای تقویت اقدامات جهانی در خصوص اهداف مختلف تغییرات اقلیمی خواهد بود، چرا که سه کنفرانس COP در زمینه تنوع زیستی، تغییرات اقلیمی و زمین در این سال برگزار خواهد شد.

در سال ۱۹۹۲، دولت‌ها در اجلاس زمین در ریودوژانیرو گرد هم آمدند تا درباره چالش‌های مرتبط با تغییرات اقلیمی، زمین و از بین رفتن تنوع زیستی بحث کنند. این اجلاس منجر به سه توافق‌نامه جهانی معروف به «کنوانسیون‌های ریو» شد:

□ کنوانسیون تنوع زیستی

□ کنوانسیون چارچوب سازمان ملل متحد درباره تغییرات اقلیمی

□ کنوانسیون سازمان ملل برای مقابله با بیابان‌زایی

زمان‌بندی این اجلاس‌ها در سال ۲۰۲۴ می‌تواند فرصت‌های بزرگی برای همکاری عمیق‌تر و اقدامات هماهنگ در بخش‌های مختلف ایجاد کند و همچنین به مسائل مرتبط شتاب بیشتری بخشد.

اجلاس‌های COP امسال به دنبال چه خواهند بود؟

کنوانسیون تنوع زیست سازمان ملل متحد (COP16):

در همین حال رضا سپه‌وند، عضو کمیسیون انرژی مجلس ایران، گفت: «اگر مازوت‌سوزی انجام نشود، تنها راه قطعی زمان‌بندی برق و گاز خانگی و صنعتی است.»

او گفته است: «اگر مازوت‌سوزی انجام نشود، ما منبع دیگری نداریم که بخواهیم برای تامین گاز در ماه‌های آینده استفاده کنیم.»

این نماینده مجلس ایران اذعان کرد که قطع برق واحدهای صنعتی در تابستان به بخش صنعت و کشاورزی ضربه زده و قطع‌های مکرر مشکلات زیادی هم برای بخش خانگی ایجاد کرده است: «به دلیل نداشتن منبع دیگری برای تامین گاز در ماه‌های آینده، وزارت نفت و نیرو به مازوت‌سوزی روی آورده‌اند.»

مازوت ماده‌ای است که در انتهای پروسه تقطیر نفت باقی می‌ماند و در کشورهایی از جمله روسیه، مصر، قزاقستان، کره شمالی و ایران به عنوان یک سوخت گرمایشی استفاده می‌شود.

سوزاندن مازوت بسیار آلاینده است و مواد سمی آن باعث بیماری‌های تنفسی مختلف می‌شود.

کاپ ۲۹:

فرصتی تاریخی برای نجات زیست‌بوم ایران یا خطر انزوایی بین‌المللی؟

ایران، با داشتن یکی از بالاترین سطوح آلودگی هوا در شهرهای بزرگ و وابستگی شدید به منابع سوخت فسیلی، از جمله کشورهای است که نیاز مبرمی به حضور در کاپ ۲۹ دارد. مسعود پزشکیان قرار است در این اجلاس در باکو حضور داشته باشد.

ایران با مسائل زیست‌محیطی بزرگی مانند آلودگی شدید هوا و وابستگی به سوخت‌های فسیلی روبه‌روست. این چالش نیاز ایران به سیاست‌های پایدار و تغییرات ساختاری در حوزه انرژی و محیط زیست را آشکار می‌کند. در این شرایط، رویدادهایی مانند کنفرانس تغییرات اقلیمی سازمان ملل (COP) به ایران و دیگر کشورها فرصتی می‌دهند تا به اهداف جهانی کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و جایگزینی انرژی‌های پاک بپیوندند.

این کنفرانس هر ساله نمایندگان کشورهای عضو کنوانسیون تغییرات اقلیمی سازمان ملل (UNFCCC) را گرد هم می‌آورد تا برای حل مشکلات اقلیمی و اقدامات مشترک جهانی تصمیم‌گیری کنند.

تاریخچه‌ای کوتاه از کنفرانس‌های کاپ

نخستین کنفرانس تغییرات اقلیمی (COP) در سال ۱۹۹۵ در برلین برگزار شد و از آن زمان به یکی از مهم‌ترین مجامع بین‌المللی برای مقابله با تغییر اقلیم

(۲۱ اکتبر تا ۱ نوامبر ۲۰۲۴ - کالی، کلمبیا)

اجلاس امسال، اولین COP تنوع زیستی پس از تصویب چارچوب جهانی تنوع زیستی کونمینگ-مونترال در دسامبر ۲۰۲۲ است. امسال این کنفرانس بر بررسی پیشرفت‌ها در اجرای این برنامه متمرکز خواهد بود.

کنوانسیون تغییرات اقلیمی سازمان ملل متحد (COP29):

(۱۱ تا ۲۲ نوامبر ۲۰۲۴ - باکو، آذربایجان)

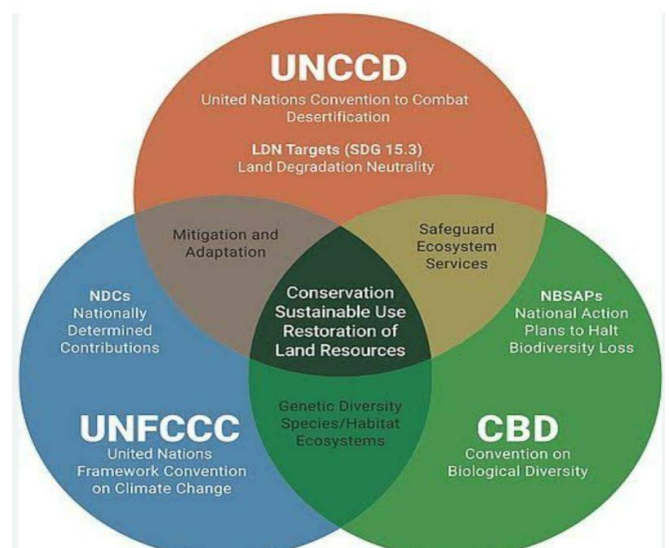
برخی اجلاس امسال را COP مالی نامیده‌اند، چرا که کشورهای باید در مورد اهداف جدید تامین منابع مالی توافق کنند. تریلیون‌ها دلار برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و حفاظت از زندگی و معیشت در مقابل تاثیرات فزاینده تغییرات اقلیمی مورد نیاز است.

کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی سازمان ملل متحد (COP16):

(۲ تا ۱۳ دسامبر ۲۰۲۴ - ریاض، عربستان سعودی)

اجلاس امسال، بزرگترین کنفرانس زمین سازمان ملل تا کنون خواهد بود و فرصتی برای افزایش جاه‌طلبی جهانی در زمینه مقابله با خشکسالی و بیابان‌زایی محسوب می‌شود.

رضا_فلاح، کارشناس تغییر اقلیم

در کاپ، برنامه‌های مؤثرتری برای کاهش آلودگی هوا تدوین کند که تأثیر مثبتی بر سلامت عمومی داشته باشد.

مدیریت انرژی و کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی: ایران به‌شدت به سوخت‌های فسیلی وابسته است، اما کاپ ۲۹ می‌تواند بستری فراهم کند تا از طریق تبادل تجربیات و همکاری با سایر کشورها، به سمت توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر و کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی حرکت کند.

دستیابی به منابع مالی و فنی: در کاپ ۲۹، با ارائه برنامه‌های عملیاتی و تعهد به کاهش اثرات تغییرات اقلیمی، ایران می‌تواند از منابع مالی و فناوری‌هایی که توسط سازمان ملل و کشورهای توسعه‌یافته فراهم می‌شوند، بهره‌مند گردد.

نظرات شینا انصاری درباره اهمیت کاپ ۲۹

شینا انصاری، رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست ایران، بر ضرورت حضور فعال ایران در کاپ ۲۹ تأکید کرده است. او با اشاره به اینکه کاپ ۲۸ سال گذشته به‌دلیل مسائل سیاسی فرصت بهره‌برداری کامل را نداشت، بیان کرد که کاپ ۲۹ فرصتی مهم برای ایران است. انصاری تأکید کرد که کاپ ۲۹ می‌تواند برای ایران بستری مناسب برای دستیابی به تسهیلات مالی و فنی جهت توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر و اجرای برنامه‌های زیست‌محیطی باشد. او همچنین از برنامه‌های سازمان حفاظت محیط‌زیست برای مشارکت فعال‌تر در این دوره خبر داد. همچنین کاپ ۲۹ فرصتی برای یادگیری از تجربیات جهانی در زمینه‌هایی مانند معیشت پایدار و سازگاری جامعه‌های محلی با چالش‌های زیست‌محیطی فراهم می‌کند.

انصاری بر اهمیت کاپ‌های تغییر اقلیم به‌عنوان مهم‌ترین اجلاس‌های زیست‌محیطی جهان تأکید کرد و گفت حضور ایران در این اجلاس‌ها می‌تواند بسیار تأثیرگذار باشد. به گفته او، با وجود تحریم‌ها و محدودیت‌های تسهیلات و فناوری‌های زیست‌محیطی، تعامل و حضور پررنگ در این رویداد بین‌المللی می‌تواند هم نگاه جهانی به ایران را تغییر دهد و هم مسائل

تبدیل شده است. این کنفرانس‌ها با توافق‌های تاریخی نظیر پروتکل کیوتو و توافق پاریس چارچوب‌هایی را برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و سازگاری با تغییرات اقلیمی ایجاد کرده‌اند. در هر دوره، کشورهای جهان برای تعیین اهداف و تعهدات جدید با هدف کاهش تأثیرات مخرب اقلیمی گرد هم می‌آیند و به بحث و تبادل نظر در زمینه‌های مرتبط با انرژی پاک، حفظ تنوع زیستی و تأمین منابع مالی می‌پردازند.

سابقه حضور ایران در کنفرانس‌های کاپ

ایران در سال‌های گذشته در رویدادهای کاپ شرکت داشته و به‌طور مشخص، در کاپ ۲۸ (۲۰۲۲) و کاپ ۲۷ (۲۰۲۲) نیز حضور داشته است. این حضور با چالش‌ها و اتفاقاتی نیز همراه بوده که نشان‌دهنده برخی مشکلات در تعامل ایران با این مجامع بین‌المللی است.

کاپ ۲۸ (۲۰۲۲): در این دوره که در دبی برگزار شد، هیئت ایرانی به ریاست وزیر نیرو، علی‌اکبر محرابیان، به دلیل حضور نمایندگان اسرائیل در جلسه، کنفرانس را ترک کرد. این اقدام در راستای موضع‌گیری‌های سیاسی ایران صورت گرفت که حضور اسرائیل را در این مجامع مغایر با اهداف و رسالت‌های اصلی کنفرانس دانست.

کاپ ۲۷ (۲۰۲۲): در این دوره، ایران به طرح مسئله تحریم‌ها پرداخت و آن‌ها را مانعی برای اجرای تعهدات زیست‌محیطی خود برشمرد. نمایندگان ایران با تأکید بر اینکه تحریم‌ها محدودیت‌هایی در زمینه تأمین فناوری‌ها و منابع مالی برای کشور ایجاد کرده‌اند، خواستار رفع این محدودیت‌ها به‌عنوان بخشی از تعهدات کشورهای توسعه‌یافته شدند.

دلایل حیاتی برای حضور ایران در کاپ ۲۹

ایران، با داشتن یکی از بالاترین سطوح آلودگی هوا در شهرهای بزرگ و وابستگی شدید به منابع سوخت فسیلی، از جمله کشورهایایی است که نیاز مبرمی به حضور در کاپ ۲۹ دارد. شرکت فعال در این اجلاس برای ایران فرصت‌های ویژه‌ای ایجاد می‌کند:

کاهش آلودگی هوا و بهبود بهداشت عمومی: ایران می‌تواند با دسترسی به فناوری‌ها و دانش فنی جدید

دادن این فرصت‌هاست که می‌تواند تأثیرات منفی بر برنامه‌های زیست‌محیطی کشور داشته باشد.

کاهش اعتبار بین‌المللی: شرکت نکردن ایران یا حضور غیرفعال این کشور در کاپ ۲۹ می‌تواند به کاهش اعتبار بین‌المللی ایران در زمینه تعهدات زیست‌محیطی منجر شود. این موضوع انزوای دیپلماتیک ایران در عرصه محیط زیست و تغییر اقلیم را به دنبال خواهد داشت.

مزایای شرکت ایران در کاپ ۲۹؛ از توسعه انرژی تا فرهنگ‌سازی زیست‌محیطی

از طرفی شرکت فعال ایران در کاپ ۲۹ می‌تواند مزایای قابل توجهی داشته باشد:

تقویت روابط دیپلماتیک و افزایش همکاری‌ها: ایران می‌تواند با حضور در این اجلاس، فرصتی برای تعامل و تبادل تجربیات با سایر کشورها به دست آورد و همکاری‌های بین‌المللی را در حوزه محیط زیست و انرژی توسعه دهد.

دستیابی به منابع مالی و فنی: با ارائه برنامه‌های عملی و تعهد به کاهش اثرات تغییرات اقلیمی، ایران می‌تواند از منابع مالی و فناوری‌های جهانی برای توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر و کاهش آلودگی استفاده کند.

افزایش آگاهی و فرهنگ‌سازی زیست‌محیطی: شرکت در کاپ و ارائه گزارش‌هایی از وضعیت زیست‌محیطی ایران می‌تواند به افزایش آگاهی داخلی و فرهنگ‌سازی در جامعه کمک کند و شهروندان را به اهمیت مسائل محیط زیستی آگاه سازد.

رادیو زمانه

گزارشی از یک پژوهش؛

آلودگی محیط‌زیست، عامل مرگ سالانه ۱.۷ میلیون کودک زیر ۵ سال

- طبق تاکید کنوانسیون حقوق کودک، کودکان باید از بالاترین معیارهای بهداشتی و تسهیلات قابل دستیابی برای درمان بیماری و بازبانی سلامت برخوردار باشند و کشورهای عضو باید تلاش کنند هیچ کودکی از

محیط زیستی داخلی را در تعامل با سایر کشورها و با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین حل کند.

حضور مقامات ارشد ایران در کاپ؛ فرصتی برای افزایش جایگاه بین‌المللی

بر اساس آخرین اخبار رسمی در رسانه‌های داخلی مسعود پزشکیان در اجلاس ۲۹ اقلیمی حضور خواهد یافت. در نشست راهبردی‌ای که به میزبانی مرکز راهبردی ریاست جمهوری برگزار شد، بر ضرورت حضور ایران در کاپ ۲۹ تأکید شد. مجدجواد ظریف، معاون راهبردی ریاست جمهوری، خاطر نشان کرد که حضور نداشتن در نشست‌های جهانی مانند کاپ نه تنها فرصتی برای تأثیرگذاری را از ایران می‌گیرد بلکه باعث می‌شود کشورهای دیگر بدون در نظر گرفتن منافع ایران تصمیم‌گیری کنند. او اظهار داشت که حضور فعال در کاپ ۲۹ به‌ویژه برای ایران، که با چالش‌های محیط زیستی جدی روبه‌روست، امری ضروری است.

سنگ‌اندازی‌ها و موانع پیش‌روی ایران در کاپ ۲۹

با این حال موانع و چالش‌های قابل توجهی در مسیر شرکت ایران در کاپ ۲۹ وجود دارد. شورای تبیین مواضع بسیج دانشجویی با انتقاد از نفوذ رژیم صهیونیستی در مجامع بین‌المللی، به تأثیرگذاری این رژیم بر روند نشست‌های کاپ اشاره کرده است. به باور آن‌ها، اجلاس‌های اخیر تغییرات اقلیمی به ابزارهای سلطه‌جویانه نظام‌های غربی بدل شده و اهدافی فراتر از حفظ محیط زیست را دنبال می‌کنند. سیاست‌های محدودکننده و الزام به کربن‌زدایی از اقتصاد، که در این نشست‌ها مطرح می‌شود، به شکلی طراحی شده‌اند که فشارهای اقتصادی بیشتری به کشورهای دارای منابع نفت و گاز وارد کنند.

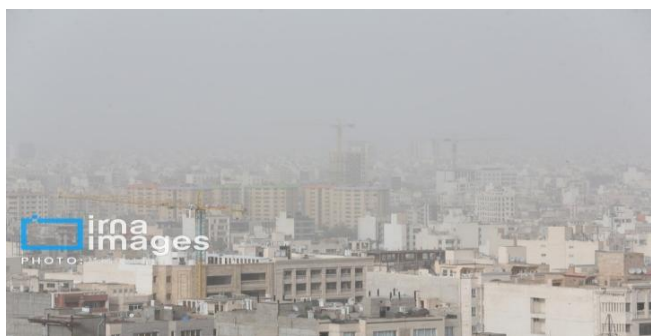
پیامدهای شرکت نکردن در کاپ ۲۹

حضور نداشتن ایران در کاپ ۲۹ پیامدهای منفی قابل‌توجهی به دنبال خواهد داشت:

از دست دادن فرصت‌های مالی و فنی: کشورهای شرکت‌کننده در کاپ می‌توانند از حمایت‌های مالی و فنی بین‌المللی برای مقابله با تغییرات اقلیمی استفاده کنند. شرکت نکردن ایران به معنی از دست

جهت درمان بیماری و بازیابی سلامت به رسمیت می‌شناسند. علاوه بر این کشورهای عضو باید تلاش کنند تا اطمینان حاصل کنند که هیچ کودکی از حق دسترسی به چنین خدمات و مراقبت‌های بهداشتی مندرج در این کنوانسیون و سایر اسناد بین‌المللی حقوق بشر یا بشردوستانه که کشورهای مذکور طرف آن هستند، محروم نمی‌شود.

بنابراین، طبق ماده مذکور دولت‌ها باید تضمین نمایند که تمام اقشار جامعه به ویژه والدین و کودکان از تغذیه، بهداشت و بهداشت محیط زیست بهره‌مند شوند. در اساس حق بر محیط زیست به صورت‌های گوناگون ایجاد می‌شود، اما پاره‌ای از این حقوق از اهمیت بیشتری برای کودکان برخوردار است که این حقوق عبارتند از:

۱- آگاهی از حق برخورداری از محیط زیست سالم به عنوان حق کودکان در کنوانسیون: کنوانسیون حقوق کودک تاکید قابل توجهی بر افزایش آگاهی دارد. ماده ۴۲ کنوانسیون بیان می‌دارد که دولت‌های عضو متعهد می‌شوند بطور گسترده و به طریقی مناسب و فعال، اصول و مفاد کنوانسیون را به نحوی یکسان به اطلاع بزرگسالان و کودکان برسانند. این موضوع شامل گزارش‌های دولت‌های عضو می‌شود، زیرا بند ۶ ماده ۴۴ ایجاب می‌کند که دولت‌های عضو باید گزارش‌های خود را به طور گسترده در کشور خود در دسترس عموم قرار دهند.

۲- کاهش آلودگی هوا: هوای سمی می‌تواند به رشد کودکان آسیب برساند و آن‌ها را با مشکلات سلامتی پایدار مواجه کند. این یک خطر بزرگ برای آن دسته از کودکان و جوانانی است که از مشکلات قلبی یا

دستیابی به چنین حقی محروم نشود، اما در بسیاری از کشورها نه تنها این حقوق رعایت نمی‌شود، بلکه آلودگی‌های زیست‌محیطی عامل مرگ و میر سالانه ۱.۷ میلیون کودک کمتر از پنج سال است.

اگر چه کنوانسیون حقوق کودک آشکارا حق کودک را برای داشتن محیطی پاک تضمین نمی‌کند، اما حاوی مقررات متعددی است که به موضوع حفاظت از محیط‌زیست مرتبط است. این موارد عبارتند از حق کودکان برای زندگی، بقا و رشد، حق برخورداری از بالاترین استانداردهای سلامتی و حق داشتن استانداردهای زندگی مناسب.

این کنوانسیون حدود سه دهه است که در حال اجرا است و بانک جهانی به صراحت اعلام کرده است که سرمایه‌گذاری در سلامت کودکان برای تضمین توسعه انسانی و اقتصادی ضروری است. با این وجود، آگاهی جهانی از تاثیر مخرب محیط زیست بر زندگی کودکان، ما سالانه با ۱.۷ میلیون کودک زیر ۵ سال مواجه هستیم که به دلیل خطرات زیست‌محیطی نظیر آلودگی هوا، آلودگی آب و سوء تغذیه ناشی از تغییرات اقلیمی جان خود را از دست می‌دهند که این امر نیازمند بررسی دقیق‌تر و برنامه‌ها و قانون‌های اساسی‌تر و مدون‌تر است.

«عسکر جلالیان» پژوهشگر حقوق بین‌الملل در مطالعه‌ای با عنوان «حق کودکان بر محیط

زیست سالم در اسناد بین‌الملل» به بررسی و واکاوی اسناد بین‌المللی در این زمینه پرداخته و سعی کرده ابعاد توجه به حقوق کودکان در امور مربوط به محیط زیست را در این اسناد مورد واکاوی قرار دهند که در ذیل مختصری از آن را می‌خوانید:

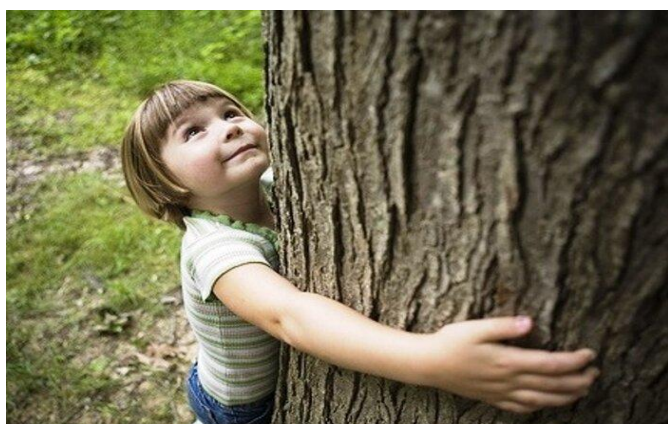
کنوانسیون حقوق کودک و حق کودک بر محیط زیست سالم

در ماده ۲۴ کنوانسیون حقوق کودک که یکی از مهمترین اسناد بین‌المللی حقوق بشر است، حق کودکان در برخورداری از محیط زیست سالم به رسمیت شناخته شده است. این ماده بیان می‌دارد که کشورهای عضو حق کودک را برای برخورداری از بالاترین معیارهای بهداشتی و تسهیلات قابل حصول

۵- دسترسی به مواد غذایی: گرمتر شدن دمای هوا باعث کاهش محصول می‌شود. این تاثیر احتمالا در مناطق گرمتر که در حال حاضر با ناامنی غذایی دست و پنجه نرم می‌کنند، نتایج بدتری خواهد داشت. کودکان بطور ویژه در برابر ناامنی غذایی آسیب‌پذیر هستند. حتی دوره‌های کوتاه سوء تغذیه می‌تواند باعث آسیب مادام‌العمر به رشد آنها شود و آنان را در آینده در برابر بیماری‌های غیرواگیردار آسیب‌پذیر کند. ناامنی غذایی همچنین سلامتی مادران را تهدید می‌کند که ارتباط نزدیکی با بقا و شکوفایی کودک در سال‌های اولیه دارند. سازمان جهانی بهداشت تخمین می‌زند که تغییرات آب و هوایی می‌تواند منجر به ابتلای ۱۰ میلیون کودک دیگر به کوتاهی قد در سال ۲۰۵۰ (۱۴۲۹) شود.

۶- بهداشت محیط و مبارزه با بیماری‌ها: افزایش دما و تغییرات مربوط به آن در محیط، بیماری‌های موجود در محیط را به گونه‌ای تغییر خواهد داد که ما هنوز موارد آن را کاهش نداده‌ایم. برای مثال زیستگاه پشه‌هایی که مالاریا، تب دنگی و تب زرد را منتقل می‌کنند، بطور قطع گسترش خواهد یافت. وضعیت زیستگاه کنه‌هایی که آنسفالیت و بیماری لایم را منتقل می‌کنند نیز همینطور خواهد بود. این بیماری‌ها در حال حاضر هزینه‌های وحشتناکی دارند. در سال ۲۰۱۷ تخمین زده شد که مالاریا به تنهایی عامل مرگ ۲۶۶ هزار کودک زیر ۵ ساله شده است و ممکن است مرگ و میر در مناطقی که به تازگی تحت تاثیر مالاریا و سایر بیماری‌ها به دلیل تغییرات محیط قرار گرفته‌اند افزایش یابد.

تنفسی مانند آسم رنج می‌برند. ناکامی دولت‌ها در مقابله مناسب با آلودگی هوا، ناکامی در حمایت از حق هر کودک جهت رشد در محیطی پاک و سالم است. حقی که توسط کنوانسیون حقوق کودک به رسمیت شناخته شده و یک الزام حیاتی برای رشد و توسعه کودک است.

۳- دسترسی به آب شیرین و سالم: با بدتر شدن وضعیت تغییرات اقلیمی، تشدید وضعیت کمبود آب آشامیدنی سالم و سرویس‌های بهداشتی این پتانسیل را دارد که بسیاری از دستاوردهای مربوط به بقای کودکان را تضعیف نماید. بر اساس گزارش یونیسف در سال ۲۰۱۷ تخمین زده شده است که تا سال ۲۰۴۰ (۱۴۱۹)، از هر ۴ کودک زیر ۱۸ سال جهان، یک کودک در مناطقی با استرس شدید آبی، زندگی خواهند کرد. با توجه به اینکه بیماری‌های اسهالی باعث مرگ ۴۴۰ هزار کودک زیر ۵ سال در سال ۲۰۱۷ (۱۳۹۶) شده است، خطرات بسیار زیاد است. در این باره سازمان جهانی بهداشت تخمین می‌زند که تغییرات آب و هوایی می‌تواند تا سال ۲۰۵۰ باعث بیش از ۳۱۶ هزار مرگ و میر سالانه مربوط به بیماری‌های اسهالی شود.

۴- کاهش تغییرات آب و هوایی: جهان تازه تاثیرات آب و هوایی بر مرگ و میر و عوارض متوجه کودکان را احساس کرده است. خسارات قابل توجهی نیز قبلا وارد شده است. حتی تحت سناریوهای خوش‌بینانه، کودکان بهای سنگینی را برای تغییرات آب و هوا پرداخت خواهند کرد. اگر روند کنونی ادامه یابد، در ۳۰ سال آینده، کودکان جهان احتمالا با چشم‌انداز بسیار تیره‌ای مواجه خواهند شد. به عنوان مثال بدون ایجاد تغییرات اساسی، تغییرات آب و هوایی غیرقابل برگشت خواهد بود و قبل از رسیدن کنوانسیون به شصتمین سالگرد خود، اثرات فاجعه باری را بر سیاره و بشریت وارد می‌کند. ناامنی غذایی و کمبود آب احتمالا برای میلیون‌ها کودک به واقعیت تبدیل می‌شود و بیماری‌های منتقله از طریق ناقل در مکان‌هایی که در حال حاضر، تهدیدی نیستند، رایج خواهد شد.

دستاوردهای کنوانسیون حقوق کودک

کنوانسیون حقوق کودک تاکید می‌کند که همه کودکان دارای حقوق خود هستند و برخوردار از این حقوق به نژاد، رنگ، جنسیت، زبان، مذهب، عقاید سیاسی، دارایی، تولد و... ارتباطی ندارد. یکی از شاخص‌های پیشرفت بدست آمده از زمان تصویب کنوانسیون، کاهش میزان مرگ و میر کودکان زیر ۵ سال است.

در طول سه دهه گذشته، میزان مرگ و میر کودکان زیر ۵ سال حدود ۶۰ درصد کاهش یافته است و در هر منطقه بیش از ۴۰ درصد کاهش به ثبت رسیده است.

همچنین مرکز تحقیقاتی یونیسف یک مطالعه ۳ ساله در خصوص اجرای کنوانسیون حقوق کودک انجام داده است. یافته‌های اولیه نشان می‌دهد که روند قابل توجهی از تغییرات اجتماعی به راه افتاده است.

این مطالعه که روی ۶۲ کشور جهان صورت گرفته است، نشان می‌دهد که کشورهای عضو به اقداماتی کلی در جهت اجرای کنوانسیون پرداخته‌اند که شامل اصلاح قانون، ایجاد موسسات ملی مستقل حقوق بشر برای کودکان، برنامه‌های ملی اقدام و نهادهای هماهنگ کننده، تخصیص منابع برای کودکان، مکانیسم‌های نظارت بر اجرای کنوانسیون، افزایش آگاهی و حمایت است.

قطعنامه شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد در خصوص احقاق حقوق کودکان از طریق محیط زیست سالم

شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد در راستای تقویت مجموعه قوانین حقوق کودک و با تاکید بر حق برخورداری کودک از محیط زیست سالم، قطعنامه‌ای به تصویب رسانده که در آن اهمیت آموزش‌های محیط زیستی به عنوان یک ابزار اساسی مورد توجه قرار گرفته است. این قطعنامه از کشورها می‌خواهد اقدامات لازم برای تضمین حقوق کودکان و نسل‌های آینده در برابر آسیب‌های محیط زیستی را دنبال نمایند. این درخواست شامل توجه به «حق برخورداری از محیط زیست سالم» در قوانین و سیاست‌های ملی و «اطمینان از منافع کودک در تصمیم‌گیری‌های محیط زیستی» می‌شود.

این قطعنامه از دولت‌ها می‌خواهد با در نظر گرفتن مسایل محیط زیستی، از جمله تغییرات اقلیمی، در آموزش و پرورش شرایطی را فراهم آورند که درک و احترام کودکان نسبت به محیط طبیعی بیشتر و بدین ترتیب برای تصمیم‌گیری در آینده آماده شوند. به نوعی این قطعنامه، ماده (۱) ۲۹ کنوانسیون حقوق کودک در رابطه با اهداف آموزشی را تقویت می‌کند که بر اساس آن، آموزش کودک باید احترام به محیط طبیعی را در او ایجاد نماید. به علاوه این قطعنامه بر آموزش معلمان تاکید نموده تا آنها نیز به نوبه خود بتوانند بطور موثر در مورد مسایل و چالش‌های محیط زیستی آموزش دهند.

جمع‌بندی

شرایط محیطی مبنایی برای حقوق کودک است و از این رو تصور می‌شود که موجودات در حال رشد مانند هر موجود طبیعی دیگر، برای بقا و رشد نیاز به دستگاه مناسب دارند. داده‌های ارائه شده نشان می‌دهد که تخریب محیط زیست در حال وقوع است و آسیب‌های جبران ناپذیری به زندگی کودکان وارد می‌کند و حقوق آنان را تضییع می‌نماید.

با تصویب کنوانسیون حقوق کودک، دولت‌ها متعهد شدند تا از حداکثر میزان منابع موجود خود، که مستلزم کاهش تدریجی و در نهایت، حذف خطرات زیست محیطی به منظور حمایت از حق زندگی و در نتیجه اجرای کلیه حقوق کودکان است، استفاده نمایند.

آلودگی محیط زیست، عامل مرگ سالانه ۱.۷ میلیون کودک زیر ۵ سال - ایرنا

هورالعظیم قربانی جدید نفت

آغاز حفاری‌های میدان نفتی یاران در هور
العظیم بدون مجوز سازمان حفاظت

نادره وائلی زاده

با خشکاندن تالاب و از دست دادن منابع رطوبتی، هورالعظیم در خطر تبدیل شدن به منبع گردوغبار قرار دارد. **بلدوزرها در حال کارند؛ قلب هورالعظیم؛ جنوب غربی خوزستان. سکوی نفتی جدیدی قرار است روی سرزمین پرنندگان مهاجر برپا شود، مجاور آشیانه هزاران فلامینگو. عملیات حفاری چاه‌های جدید نفت و تعریض جاده‌ها چند ماهی است در سکوت آغاز شده. این بار «میدان نفتی یاران» است که بدون مجوز سازمان حفاظت محیط زیست و تنها با توافق یک پیمانکار نفتی و استانداری خوزستان در حال توسعه است.**

شورای تأمین خوزستان در جلسه ۱۷ شهریور ۱۴۰۳ به میدان نفتی یاران اجازه حفر چاه‌های جدید در هورالعظیم داده است. این تصمیم در آخرین روزهای فعالیت حسینی محراب استاندار سابق خوزستان مصوب شد، در حالی که هنوز استاندار دولت چهاردهم

منصوب نشده بود. شورای تأمین خوزستان در این جلسه فراهم ساختن بستر فعالیت‌های نفتی در هورالعظیم و جلوگیری از متوقف شدن پروژه‌ها را تصویب کرد. همچنین مقرر کرد کمیته‌ای برای تصمیمات لازم و رفع موانع کار میدانی نفتی و اجرای تعهدات وزارت نفت تشکیل شود.

تالاب مرزی هورالعظیم آخرین بازمانده تالاب‌های بین‌النهرین، با بیش از ۳۰۰ هزار هکتار مساحت است که یک‌سوم آن در ایران و دوسوم در عراق قرار دارد. این تالاب پیش‌ازاین هم با فشارهایی برای استخراج ارزان نفت مواجه بود. سال ۱۳۸۷ وقتی بیش از هفت هزار هکتار از اراضی هور برای نخستین بار در اختیار وزارت نفت قرار گرفت با مصوبه شورای عالی امنیت ملی بخش‌های وسیعی از هور خشکانده شد تا چینی‌ها نفت را ارزان‌تر استخراج کنند و حالا استانداری خوزستان، بازهم پای هورالعظیم را به شورای تأمین کشانده است.

با وجود پیگیری خبرنگار پیام ما، میرشکار مدیرکل حفاظت محیط زیست خوزستان و شرکت مهندسی و توسعه نفت (متن) حاضر به پاسخگویی نشدند. اما احمدرضا لاهیجان زاده معاون محیط زیست دریایی و تالاب‌های سازمان حفاظت محیط زیست در پاسخ به پرسش پیام ما، برگزاری شورای تأمین برای فعالیت میدان نفتی یاران در هورالعظیم را تأیید می‌کند: «پیش‌شرط صدور مجوز توسعه میدانی یاران شمالی و جنوبی این بود که وزارت نفت مکلف شد مطالعات مدیریت زیست محیطی (EMP) را برای این میدانی و به منظور بررسی آسیب‌های زیست محیطی احتمالی انجام دهد و هم‌زمان برنامه جامع حفاظت از هورالعظیم را نیز ارائه دهد و وفق برنامه‌اش را در این تالاب مشخص کند. اما طی چند ماه اخیر بدون انجام این تعهدات، حفاری این چاه‌ها را آغاز کردند. به همین دلیل اداره کل حفاظت محیط زیست خوزستان پس از اطلاع از حفاری‌ها مانع کارشان می‌شود و پروژه را تعطیل کرده و شکایتی در مراجع قضایی مطرح می‌کند. متعاقب آن با درخواست وزارت نفت مبنی بر فوریت حفاری چاه‌ها، جلسه شورای تأمین استان در شهریور امسال تشکیل می‌شود. بررسی موانع محیط زیستی فعالیت میدان نفتی یاران در این جلسه مطرح شده، البته بر تکالیف و

مدیریت سید جعفر حجازی (استاندار اسبق خوزستان در دولت‌های نهم و دهم) مجری میدان نفتی یاران است که در سال ۱۳۸۴ تأسیس و در سال ۱۳۹۰ به ستاد اجرایی فرمان امام واگذار شده است.

سعید کریمی مدیرکل سابق دفتر ارزیابی زیست‌محیطی سازمان حفاظت محیط‌زیست به پیام‌ها گفته بود: «تاکنون گزارش ارزیابی برای توسعه میدان یاران به این سازمان ارائه نشده است».

او برنامه وزارت نفت را طبق مکاتباتشان حفر بیش از ۸۰۰ حلقه چاه در غرب کارون عنوان می‌کند: «تاکنون بیش از ۳۰۰ حلقه چاه در میدان آزادگان حفاری شده و می‌خواهند ۴۲۰ حلقه چاه دیگر در آزادگان جنوبی و ۶ حلقه چاه در یاران اضافه کنند. ما نظمان را براساس گزارش ارزیابی محیط زیستی اعلام می‌کنیم. به لحاظ محیط زیستی ترجیح این است که در هورالعظیم فعالیت‌های صورت نگیرد؛ ولی به دلیل مشترک بودن میادین ضرورت‌هایی وجود دارد. به همین دلیل ضوابط سخت‌گیرانه‌ای برای برداشت از این میادین مدنظر داریم که استفاده از تکنولوژی دایرکشنال (حفاری مورب)، تجمع چاه‌ها و پدها و تدوین برنامه مدیریت و پایش محیط زیستی با رویکرد تاب‌آوری و ارزیابی راهبردی زیست‌محیطی از آن جمله است. به میدان آزادگان که چاه‌های اضافه بر مجوز داشته گفتیم که برای توسعه باید بر اساس ضوابط و مقررات گزارش ارزیابی جدیدی ارائه دهد»

اختیارات شورای تأمین تا کجاست؟

توسعه میادین نفتی در هورالعظیم پیش‌ازاین هم با مخالفت متخصصان و سازمان حفاظت محیط‌زیست مواجه بوده. پارسال انجمن ارزیابی محیط‌زیست ایران با همراهی تعدادی از اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌های کشور، اتحادیه انجمن‌های علمی دانشجویی محیط‌زیست ایران، شورای هماهنگی شبکه تشکل‌های مردم‌نهاد محیط‌زیست و منابع طبیعی کشور شامل ۱۶۵ تشکل محیط زیستی از ۳۱ استان و ۱۰۳ نفر از معتمدین و افراد مورد وثوق از جوامع محلی و ساکنان اطراف هورالعظیم در نامه‌هایی به سلاجقه رئیس سابق سازمان حفاظت محیط‌زیست و رفیعی رئیس جناح محیط‌زیست مجلس، ضمن ابراز نگرانی

الزامات وزارت نفت و تهیه برنامه جامع هورالعظیم نیز تأکید شده است.»

حای خالی ارزیابی محیط زیستی

هورالعظیم در دو دهه گذشته با بحران آب و نفت مواجه بوده. جاده‌های جنگی و نفتی این تالاب را به پنج حوضچه (مخزن) تقسیم کرده‌اند. میدان نفتی آزادگان جنوبی از سال ۱۳۸۴ کارش را در جنوب هورالعظیم (مخزن ۵) آغاز کرد. بعد از آن میادین آزادگان شمالی و یاران شمالی و جنوبی با الزامات محیط زیستی مجوز فعالیت در مخازن ۲ و ۳ و ۴ و ۵ تالاب را گرفتند.

لاهیجان زاده می‌گوید: «میادین آزادگان شمالی و جنوبی مطالعات ارزیابی محیط زیستی داشتند. اما بعدها مشخص شد که در قسمت غربی و به موازات مرز عراق میدان نفتی مستقلاً در باریکه‌ای به طول ۳۰-۴۰ کیلومتر وجود دارد که مشترک با کشور همسایه است و به نام میدان یاران نام‌گذاری شد. این میدان، مطالعات ارزیابی محیط زیستی نداشت و در مطالعات ارزیابی با میدان آزادگان مشترک بود، بنابراین تحت مطالعات ارزیابی آزادگان مجوز کار گرفته است. اکنون یاران شمالی دارای ۲۲ حلقه چاه و یاران جنوبی دارای ۱۸ حلقه چاه است و پدها و کلاسترها و خطوط لوله و انتقال آن هم انجام‌گرفته است. توسعه و اضافه‌کردن ۶ حلقه چاه جدید (چهار حلقه برای میدان یاران شمالی و دو حلقه برای یاران جنوبی) اخیراً مطرح شده و بر همین اساس از چند سال پیش مکاتباتشان را با سازمان حفاظت محیط‌زیست آغاز کردند تا این چاه‌ها مشمول ارزیابی محیط‌زیست نشود.»

سناریوی ۵۰۰ چاه جدید در هورالعظیم

میدان نفتی یاران (شمالی و جنوبی) با مساحت حدود ۱۱۰ کیلومترمربع در غرب میدان نفتی آزادگان در هورالعظیم قرار دارد. نخستین چاه اکتشافی آن، سال ۱۳۸۸ حفر شد. میدان یاران در حالی تحت پوشش میدان آزادگان مجوز گرفته که آزادگان با داشتن مجوز برای تنها ۷۵ حلقه چاه نفت، بیش از ۳۰۰ حلقه چاه در هورالعظیم حفاری کرده است. بنا بر گزارش وبگاه شرکت توسعه صنعت نفت و گاز پرشیا، این شرکت با

او به هماهنگی‌هایی برای جلسه با مدیرعامل شرکت ملی نفت نیز اشاره می‌کند: «در این جلسه، اول باید افق طرح‌های نفت مشخص شود که بنا دارند تا کجا ادامه دهند. نمی‌شود که هرچند سال یک‌بار بگویند می‌خواهیم چندین چاه جدید بزنیم. دوم، باتوجه به اینکه توسعه میادین دیگر از جمله آزادگان و سهراب نیز مطرح است و نگرانی‌هایی برای این سازمان به همراه داشته، تأکید ما این است که وزارت نفت حفاری مورب برای چاه‌ها انجام دهد تا آسیب حوضچه‌های ۳ و ۴ و ۵ اتفاق نیفتد. اصلاً دوران اینکه در تالاب پد (سکوی نفتی) بزنید و بخش‌هایی را خشک کنید و چاه بزنید تمام شده.

سوم، طرح جامع احیا و حفاظت هورالعظیم به‌عنوان مسئولیت اجتناب‌ناپذیر وزارت نفت باید مورد تأکید و نهایی شود. نفت باید آسیب‌ها را به حداقل ممکن برساند و برنامه‌ای با شرح خدماتی که ما مشخص می‌کنیم برای حفاظت تالاب ارائه دهد و باید بداند که درصدی از درآمدی که از هورالعظیم کسب می‌کنند باید صرف حفاظت و احیای تالاب شود».

لزوم ورود دادستان به پرونده تخلف در هورالعظیم

گزارش‌ها حاکی است پرونده اخیر قضایی علیه تخلفات نفت در هورالعظیم تاکنون به نتیجه نرسیده. از سوی دیگر دخالت شورای تأمین خوزستان در مسئله هورالعظیم و دوزدن قوانین محیط زیستی، بار دیگر حوزه اختیارات شوراهای امنیتی را به میان می‌آورد.

« صالح نقره‌کار»، وکیل پایه یک دادگستری، در گفت‌وگو با «پیام‌ما» هورالعظیم را به دلیل اهمیت و وضعیت تنوع گونه‌های گیاهی و جانوری، در صدر دغدغه‌های فعالان محیط زیست می‌داند:

«به همین دلیل به اعتبار اصل ۵۰ قانون اساسی تمرکزها بر مراقبت، نظارت، احیا و مانایی این تالاب به‌مثابه یکی از موارد محیط زیستی کشور است و از حیث شاخص‌های زیستی و اهمیت محیط زیستی به‌مثابه یکی از حقوق عامه پایه توسط دادستان‌ها از جمله دادستان کل کشور، دادستان مرکزی خوزستان و دادستان شهرستان هویزه باید موردتوجه جدی قرار

خواستار توقف تخریب میادین نفتی در هورالعظیم شدند.

همچنین اکبری معاون سابق محیط زیست طبیعی سازمان حفاظت محیط زیست تابستان امسال در نامه‌ای خطاب به میرشکار مدیرکل حفاظت محیط زیست خوزستان با اشاره به خسارت وارده و کاهش توان تاب‌آوری و توان اکوسیستمی هورالعظیم، مخالفت با توسعه چاه‌ها و میادین نفتی - میدان یاران را صراحتاً اعلام کرده: «نظرات این معاونت قبلاً طی سه نامه به دفتر ارزیابی اثرات زیست‌محیطی اعلام شده و باتوجه به سابقه تخلفات عدیده صورت گرفته در هورالعظیم خصوصاً در محدوده ضلع شمالی شط علی که به‌عنوان زون امن تالاب نیز شناخته می‌شود و شرکت نفت اقدام به خشکاندن تالاب و حفر چاه‌های موسوم به سهراب را در این محدوده در دستور کار قرار داده، مجدداً مخالفت خود را با این اقدامات اعلام می‌دارد و با هرگونه عملیات اکتشاف و حفر چاه جدید و یا تزریق گاز و یا فعال کردن چاه‌های قدیمی در این محدوده موافقت ندارد».

با این حال شورای تأمین خوزستان در خردادماه امسال نیز به شرکت پرشیا (مجری میدان یاران) مجوز داده برای تعریض دایک مرزی از ۱۰ به ۱۴ متر، به طول ۲۲ کیلومتر، از سه نقطه در بستر هورالعظیم خاک برداری کند. لاهیجان زاده در این باره می‌گوید: «بحث مهمی که وجود دارد و در مکاتبات با فوه قضائیه داریم این است که قانون‌گذار به شورای تأمین اختیاراتی داده؛ ولی این اختیارات نمی‌تواند نافی قوانین کشور باشد؛ بنابراین تجربه‌ای که خوزستان در سال ۱۳۸۹ از مسدود کردن پل شط علی و خشکاندن حوضچه‌های ۳ و ۴ و ۵ و آسیب‌های جدی به هورالعظیم داشت، نباید تکرار شود. تبدیل شدن بستر تالاب به کانون گردوغبار، از دست رفتن رطوبت منطقه و مهیا شدن اراضی پیرامونی به کانون گردوغبار و مهاجرت مردم محلی به دلیل از دست دادن معیشت که تبعاتش حاشیه‌نشینی و مشکلات اجتماعی دیگر بود، اتفاقاتی است که در نتیجه خشکاندن هورالعظیم به وقوع پیوست و اکنون که با زحمت و هزینه زیاد و با کمک سیل ۱۳۹۸ این آسیب‌ها تا حدودی جبران شده نباید دوباره تکرار شود.»

هر مدیری که ترک فعل کرد بایستی توسط مراجع عمومی از جمله سازمان بازرسی کل کشور، دادستانی کل کشور و دادستانی مرکز استان مورد رصد و پایش قرار گیرد.

ما در دستورالعمل نحوه مقابله با ترک وظایف قانونی مدیران مصوب ۱۳۹۹ الزاماتی داریم که باید در این خصوص توجه کافی به تکالیف دادستانها مطابق ماده ۳ این قانون و مطابق ماده ۲۲ قانون دادرسی کشور و مواد ۵۹۸ و ۶۰۶ قانون مجازات اسلامی و طبق بند الف و ب این ماده راجع به حقوق عامه توسط دادستانها در نظر گرفته شود؛

بنابراین دادستانها مکلف هستند در حوزه‌های مرتبط با محیط‌زیست حتی اگر دستگاه‌ها یا نهادها یا شوراهای عالی یا شورای تأمین سهل‌انگاری یا بی‌توجهی یا عدم توجه به قاعده اولویت می‌کنند از بابت قانون رسیدگی به تخلفات اداری و ماده ۱۹ آن یا سایر اقدامات، از این صلاحیت قانونی حسن استفاده را بکنند.

برای اینکه همه ما در حوزه محیط‌زیست مسئولیت داریم و بی‌توجهی به حقوق محیط‌زیست تاوانی دارد که نسل‌های آینده و تاریخ و جغرافیای ایران نمی‌توانند به‌هیچ‌وجه جبران کنند.»

نقره‌کار همچنین خواستار ورود دادستان کل کشور به این موضوع می‌شود؛ «درخواست فعالان مدنی از جمله بنده ورود دادستان کل کشور به مسئله هورالعظیم است، تا دستگاه‌های بخصوص استانی که به‌صورت محدود به موضوعات نگاه می‌کنند نگاهشان به موضوعات محیط‌زیست ملی و خیرعمومی باشد.»

[پیام ما؛ رسانه توسعه پایدار ایران | هورالعظیم قربانی جدید نفت](#)

جهت تماس با بولتن محیط زیست

bulletinenviro@gmail.com

گیرد. بنابر اصل ۵۶ قانون اساسی، بایستی که نظارت قضایی و کنترل نهادهای ضابط به جد موردتوجه باشد تا از هر گونه نقض حقی یا تعرض به آن، به‌مثابه میراث محیط زیستی یا به‌عنوان یک حق مستمر غیر قابل سلب در نظام محیط زیستی در ایران، جلوگیری شود. همچنین به اعتبار ماده ۲۹۰ قانون آیین دادرسی کیفری و ماده ۵۷۰ قانون مجازات اسلامی و سایر عموماً و نظامات قانونی که نظارت و پایش محیط زیستی را به‌مثابه یک حق دانسته، مورد توجه قرار دهند.»

او ادامه می‌دهد: «تصمیمات و اعلانات مقامات عمومی از جمله شورای تأمین استان و نهادهایی که شأنیت امنیتی دارند همه ذیل حقوق محیط‌زیست تعریف می‌شود. ما در حقوق اداری و عمومی اصل اولویت حقوق بنیادین بر سایر حقوق و تکالیف شهروندی و حکمرانی را داریم به این معنا که بین حقوق محیط‌زیست و حق اشتغال و توسعه، حقوق محیط‌زیست در اولویت قرار می‌گیرد.

به‌خاطر وضعیت کشور و اهمیتی که حقوق محیط‌زیست دارد؛ بنابراین تمام نهادها ذیل اصل عدم صلاحیت مقام اداری، ذیل اصل هدف شایسته مقام عمومی، ذیل اصل ترتب حقوق عمومی و مرتبط با خیر عمومی برای شخص یا صنفی یا تخصصی باید به این نکته توجه کنند که در حوزه حقوق محیط‌زیست نباید به‌صورت جزیره‌ای یا خودبنیاد یا خود انتظام یا وزارتخانه‌ای یا موردی به موضوع پرداخته شود، بلکه خیرعمومی و منافع همگانی در درازمدت به‌مثابه انفعال و ثروت‌های عمومی باید موردتوجه قرار گیرد.»

این وکیل دادگستری نظام حقوقی خاصی را حاکم بر هورالعظیم می‌داند که اجازه نمی‌دهد مقامات اداری و تصمیمات موسمی یا تشخیص‌های فاقد پیوست‌های محیط‌زیست مبادرت به تصمیم‌گیری کنند؛ «هرگونه فعل یا ترک فعل که مقامات عمومی اعم از شوراهای عالی، شورای تأمین استان و غیره بخواهند اتخاذ کنند باید با محک ارزیابی حمایت از حقوق محیط‌زیست به‌مثابه یک حق پایدار و اساسی موردتوجه قرار گیرد. به نظر می‌رسد اینجا دستورالعمل ترک فعل مدیران که توسط دادستانی کل ابلاغ شده باید موردتوجه باشد و

اخبار محیط زیست در جهان

نشست کاپ ۱۶ در کالی: گام‌های بزرگ برای تنوع زیستی، چالش‌های مالی و مسیر آینده حفاظت از طبیعت

بهار مقدم - نشست کاپ ۱۶ در کالی گامی به سوی حفاظت عادلانه‌تر و فراگیرتر از تنوع زیستی بود. با این حال، چالش‌های مالی همچنان یکی از موانع اساسی در مسیر دستیابی به اهداف جهانی است

کنفرانس اعضای [کنوانسیون تنوع زیستی سازمان ملل متحد](#) که به اختصار COP نامیده می‌شود، از سال ۱۹۹۴ و با هدف هماهنگ‌سازی تلاش‌های جهانی برای حفظ تنوع زیستی آغاز به کار کرد. این کنفرانس که هر دو سال یک بار برگزار می‌شود، بستری برای تبادل دانش و ایجاد توافق جهانی در زمینه حفاظت از منابع طبیعی و گونه‌های زیستی فراهم می‌کند. شانزدهمین دوره این نشست، کاپ ۱۶، امسال از ۲۱ اکتبر/۳۰ مهر تا اول نوامبر/۱۱ آبان در شهر کالی، کلمبیا برگزار شد.

تمرکز این دوره بر [چارچوب جهانی تنوع زیستی - کونمینگ - مونترال](#) بود و اهداف جامعه را برای حفظ و توسعه پایدار منابع زیستی تا سال ۲۰۳۰ تعیین کرده بود. کاپ ۱۶ با همکاری نمایندگان کشورهای عضو و با حضور گسترده‌ای از جوامع بومی، فعالان زیست‌محیطی و کارشناسان، تلاش کرد تا راهکارهایی برای افزایش بهره‌وری پایدار، حفظ تنوع زیستی و تضمین حقوق بومیان ارائه دهد. همچنین موضوعات حیاتی دیگری از جمله سازوکارهای اشتراک داده‌های

ژنتیکی، روش‌های پایدار در بهره‌برداری از منابع طبیعی و چالش‌های مالی در این زمینه مورد بحث و بررسی قرار گرفتند.

در ادامه به برخی از دستاوردهای کلیدی این نشست و همچنین چالش‌های مالی و اجرایی که در مسیر رسیدن به اهداف آن قرار دارند، خواهیم پرداخت.

دستاوردهای کلیدی نشست کاپ ۱۶

بهره‌مندی از منافع داده‌های دیجیتال ژنتیکی (DSI)

یکی از مهم‌ترین نتایج نشست کالی، ایجاد چارچوبی برای بهره‌مندی از منافع داده‌های دیجیتال ژنتیکی بود. این داده‌ها که شامل اطلاعات ژنتیکی موجودات زنده است، در صنایع مختلف از جمله داروسازی و [کشاورزی](#) و بیوتکنولوژی کاربرد دارد. کشورهای دارنده تنوع زیستی از این پس می‌توانند در صورت استفاده تجاری از اطلاعات ژنتیکی‌شان، از منافع آن بهره‌مند شوند. این اقدام پاسخ به نگرانی‌های کشورهای غنی از تنوع زیستی بود که احساس می‌کردند منابع طبیعی‌شان بدون جبران مالی بهره‌برداری می‌شود. این مکانیسم جدید می‌تواند دسترسی عادلانه‌تر و پایدارتر به منابع طبیعی را تضمین کند.

تقویت و مشارکت جوامع بومی و محلی

یکی دیگر از دستاوردهای مهم این نشست، به رسمیت شناختن نقش جوامع بومی و محلی در حفاظت از تنوع زیستی بود. جوامع بومی که با استفاده از دانش سنتی خود در طول قرن‌ها به حفاظت از منابع طبیعی پرداخته‌اند، در کاپ ۱۶ نقش بیشتری در تصمیم‌گیری‌های جهانی پیدا کردند. این توافق باعث می‌شود که صدای بومیان در برنامه‌ریزی و اجرای اقدامات حفاظتی شنیده شود و دانش بومیان به عنوان بخش مؤثری از راهکارهای جهانی برای حفاظت از تنوع زیستی پذیرفته شود. این اقدام، نه تنها موجب حفاظت بهتر از منابع طبیعی می‌شود، بلکه نشان‌دهنده رویکردی عادلانه‌تر و جامع‌تر به مسائل محیط زیست است.

راه‌حل‌ها، می‌توان به نتایج مؤثری در زمینه تنوع زیستی و اقلیم دست یافت.

نتیجه‌گیری: گامی به سوی آینده، اما با چالش‌های حل‌نشده

نشست کاپ ۱۶ در کالی گامی به سوی حفاظت عادلانه‌تر و فراگیرتر از تنوع زیستی بود. با این حال، چالش‌های مالی همچنان یکی از موانع اساسی در مسیر دستیابی به اهداف جهانی است. به‌ویژه برای کشورهای دارای تنوع زیستی بالا اما محدودیت مالی، دستیابی به اهداف جهانی به منابع مالی بیشتری نیاز دارد. به نظر می‌رسد که برای موفقیت چارچوب کونمینگ - مونترال، لازم است که سازوکارهای مالی قوی‌تری تدوین و توافق‌های مالی جامع‌تری انجام شود.

در نهایت، نتایج کاپ ۱۶ نه تنها نشان‌دهنده دستاوردهای قابل توجه در زمینه حفاظت از تنوع زیستی است، بلکه مشکلات و کمبودهای این عرصه را نیز برجسته کرده است.

[نشست کاپ ۱۶ در کالی: گام‌های بزرگ برای تنوع زیستی، چالش‌های مالی و مسیر آینده حفاظت از طبیعت](#)

جهان با ریاست جمهوری ترامپ «گرمتر» می‌شود؟

دونالد ترامپ چهار سال پیش یعنی در ۴ نوامبر ۲۰۲۰ میلادی، درست در سالگرد انتخابش به مقام ریاست جمهوری، خبر خروج «رسمی» ایالات متحده از توافقنامه آب و هوایی پاریس را اعلام کرد

پیمان آب و هوایی پاریس کشورها را موظف می‌کند که تدابیری را برای کاهش تولید گازهای گلخانه‌ای از جمله دی‌اکسید کربن به اجرا بگذارند و به این ترتیب مانع از افزایش دمای کره زمین به بالاتر از سقف ۱ درجه شوند

تأکید مجدد بر اهداف چارچوب جهانی تنوع زیستی کونمینگ - مونترال

کشورهای عضو در نشست کاپ ۱۶ بار دیگر تعهد خود را به چارچوب جهانی تنوع زیستی کونمینگ - مونترال، که شامل اهدافی مانند حفظ ۳۰ درصد از اراضی و اقیانوس‌های جهان تا سال ۲۰۳۰ است، تأیید کردند. این چارچوب که در نشست کاپ ۱۵ به تصویب رسید، به‌عنوان نقشه راه جهانی برای دهه آینده شناخته می‌شود. اگرچه کاپ ۱۶ اهداف جدیدی تعیین نکرد، بر اهمیت اجرای دقیق تعهدات موجود در سطح ملی تأکید داشت.

چالش‌های مالی و موانع پیش رو

نبود توافق بر سر ایجاد صندوق جهانی طبیعت

با وجود پیشرفت‌های سیاسی و تقویت نقش جوامع بومی، اختلافات مالی یکی از چالش‌های مهم کاپ ۱۶ بود. کشورهای جنوب جهانی، از جمله کشورهای با تنوع زیستی بالا اما منابع مالی محدود، خواستار ایجاد صندوق جهانی طبیعت شدند تا منابع لازم برای حفاظت از تنوع زیستی در مناطق دارای خطر بالای از دست رفتن تنوع زیستی فراهم شود. اما کشورهای ثروتمند، از جمله اتحادیه اروپا و ژاپن، با ایجاد این صندوق مخالفت کردند و به جای آن، بر استفاده از سازوکارهای مالی موجود مانند [تسهیلات جهانی محیط زیست](#) تأکید داشتند. این اختلاف باعث نارضایتی کشورهای در حال توسعه شد که معتقد بودند منابع مالی فعلی برای مقابله با ابعاد مشکل کافی نیست.

پیشرفت محدود در زمینه راه‌حل‌های مبتنی بر طبیعت

یکی دیگر از چالش‌های مطرح‌شده در کاپ ۱۶، حمایت ناکافی از راه‌حل‌های مبتنی بر طبیعت بود. این راه‌حل‌ها شامل اقداماتی مانند جنگل‌کاری، احیای تالاب‌ها و مدیریت پایدار اراضی است که می‌توانند هم برای حفظ تنوع زیستی و هم برای کاهش اثرات تغییرات اقلیمی مفید باشند. با این حال، در نشست کالی پیشرفت چشمگیری در تأمین بودجه یا تدوین برنامه‌های دقیق برای اجرای این راه‌حل‌ها صورت نگرفت. کارشناسان معتقدند که با حمایت بیشتر از این

این تصمیم بویژه از آن رو گرفته شد که ایالات متحده یکی از آلاینده ترین کشورهای جهان و مسئول حدود ۱۴ درصد از کل گازهای گلخانه‌ای منتشر شده در جهان است.

بایدن همچنین وعده داد که تا پایان دهه کنونی، انتشار گازهای گلخانه‌ای در ایالات متحده را نسبت به سال ۲۰۰۵ میلادی به نصف کاهش دهد؛ اگرچه در نهایت مشکلاتی از جمله سنگ‌اندازی‌های دیوان عالی ایالات متحده (در مخالفت با مبارزات بایدن با انتشار گازهای آلاینده در صنعت نفت، گاز و زغال‌سنگ) مانع از تحقق این هدف شد.

افزایش ۲ درجه‌ای گرمایش جهانی

اکنون پس از چهار سال کشمکش، ترامپ بار دیگر در حالی زمام امور را در قدرتمندترین اقتصاد جهان به دست خواهد گرفت که سازمان ملل در آخرین گزارش خود در اکتبر گذشته هشدار داد که با ادامه وضع موجود، باید با افزایش ۲ درجه‌ای گرمایش جهانی تا پایان قرن حاضر روبرو شد؛ یعنی دمایی دو برابر رقمی که پیش از این کشورهای جهان در زمان امضای پیمان پاریس بر سر آن توافق کرده بودند.

این گزارش همچنین اعلام کرد که تنها بین سال‌های ۲۰۲۳ تا ۲۰۲۳ میلادی انتشار جهانی گازهای گلخانه‌ای به میزان ۱.۳ درصد افزایش یافته و به بالاترین حد خود رسیده است.

اولین پس‌لرزه‌های زیست محیطی

اگرچه هنوز ترامپ رسماً وارد کاخ سفید نشده، اما پیامدهای زیست محیطی این پیروزی به تدریج در حال آشکار شدن است.

در اولین گام، روز گذشته ارزش سهام شرکت‌های فعال در بخش انرژی پاک (از جمله شرکت‌های اروپایی) کاهش یافت؛ زیرا این نگرانی وجود دارد که با آغاز به کار ترامپ، اجرای «قانون کاهش تورم» دولت بایدن متوقف شود.

این قانون که در سال ۲۰۲۲ میلادی تصویب شد، بخشودگی‌های مالیاتی را با هدف توسعه انرژی

خروج رسمی ایالات متحده از این توافق در حالی انجام شد که ترامپ یک سال زودتر از آن یعنی ۲۰۱۹ میلادی تصمیم به ترک این پیمان گرفته بود اما مطابق با مفاد این توافق‌نامه، مجبور بود تا ۴ نوامبر ۲۰۲۰ میلادی منتظر بماند تا این خروج را «رسمی» کند

در آن زمان سخنگوی کاخ سفید در توجیه حرکت ترامپ گفته بود: «این توافق‌نامه هیچ فایده‌ای نداشته، هیچ کاری برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای انجام نداده و تنها باعث لطمه دیدن اقتصاد آمریکا شده است»

در واقع ترامپ معتقد است که این توافق‌نامه به قدرت ایالات متحده در جریان رقابت‌های اقتصادی بویژه به قدرت شرکت‌های بزرگ نفت، گاز و زغال سنگ این کشور آسیب می‌زند

در آن زمان، وزارت خارجه ایالات متحده نیز در واکنش به انتقادات جهانی به این تصمیم ترامپ، اعلام کرده بود که واشنگتن مخالف توسعه برنامه‌های استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر نیست اما حاضر نیست توافقاتی را بپذیرد که باعث می‌شود فعالیت‌های شرکت‌های نفتی محدود شوند.

جو بایدن و الحاق دوباره به توافق پاریس

اما جو بایدن بازگشت به این توافق را یکی از اولویت‌های کاری خود پس از ورود به کاخ سفید قرار داد و در نهایت نیز باعث شد که ایالات متحده ۱۰۷ روز پس از ترک این پیمان، بار دیگر به آن بپیوندد.

بیش از یک سوم درختان جهان در معرض خطر انقراض قرار دارند

دانشمندانی که آسیب‌پذیری درختان در برابر خطرات موجود را ارزیابی می‌کنند اعلام کرده‌اند که بیش از یک سوم گونه‌ها در حیات وحش با خطر انقراض روبرو هستند. براساس نسخه روزآمد فهرست سرخ انقراض، شمار درختانی که در معرض خطر هستند اکنون از مجموع پرندگان، پستانداران، خزندگان و دوزیست‌های در معرض خطر انقراض بیشتر است.

گل زرد یکی از نادرترین ماگنولیاها در کلمبیا

این خبر این هفته در شهر کالی در کلمبیا، جایی که رهبران جهان درحال ملاقات در یک اجلاس تنوع زیستی سازمان ملل - کاپ ۱۶ - بودند اعلام شد. هدف این نشست ارزیابی پیشرفت‌ها در زمینه یک طرح مهم نجات طبیعت است.

درختان نقشی حیاتی برای سایر موجودات زنده دارند، چون باعث هوای پاکیزه و جذب تصاعد کربن می‌شوند و برای هزاران پرنده، حشره و پستاندار جایی برای زیستن فراهم می‌کنند.

بیش از هزار دانشمند در این ارزیابی از وضعیت حفاظت از درختان، که توسط «بی‌جی‌سی‌سی‌آی» (برنامه بین‌المللی حفاظت در باغ‌های گیاهشناسی) و «آی‌یوسی‌ان» (اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت) تهیه شده شرکت کردند

امیلی بیچ از «بی‌جی‌سی‌سی‌آی» گفت که ۲۸ درصد درختان جهان اکنون با خطر انقراض روبرو هستند.

خورشیدی در ایالات متحده و رونق استفاده از انرژی‌های پاک در این کشور در نظر گرفته بود.

پیش از این در کارزار انتخاباتی دونالد ترامپ بارها درباره ضرورت لغو این قانون صحبت شده و از آن به عنوان یک «معامله سبز سوسیالیستی جدید» یاد شده بود.

ترامپ همچنین در جریان کمپین انتخاباتی خود، بارها این شعار را تکرار کرده بود که: «حفاری کن عزیز، حفاری.»

او استدلال می‌کرد که حفاری بیشتر به او امکان می‌دهد تورم را کاهش دهد و کشور را از درآمدهای «طلای مایع» که همان نفت است، غنی کند.

البته این شعار، سال‌ها پیش توسط فردی دیگر و با هدفی دیگر در ایالات متحده خلق شده بود. مایکل استیل، سیاستمدار آمریکایی و اولین فرماندار آفریقایی-آمریکایی مریلند، این شعار را در سال ۲۰۰۸ میلادی با هدف تشویق آمریکایی‌ها به رهایی از وابستگی به نفت خاورمیانه طراحی کرده بود.

او اکنون به یکی از جمهوری‌خواهان منتقد ترامپ و از مدافعان استفاده از انرژی‌های پاک تبدیل شده است.

اگرچه برای درک تبعات منفی پیروزی ترامپ دست‌کم باید تا زمان ادای سوگند او برای ریاست جمهوری در ژانویه سال آینده صبر کرد، اما از اکنون چند چیز روشن است:

ترامپ اعلام کرده که در اولین روز کاری خود به عنوان رئیس جمهور، هم پروژه‌های بادی فراساحلی و هم مقررات آب و هوایی وضع شده در دوران جو بایدن را «با یک فرمان اجرایی» لغو می‌کند. ترامپ به صراحت گفته است که با توافق پاریس نیز چنین خواهد کرد.

ترامپ می‌گوید هزینه عمده توافق پاریس نه بر دیگر کشورها که بر عهده آمریکا است و لازم نیست واشنگتن آن را به دوش خود بکشد.

[جهان با ریاست جمهوری ترامپ «گرمتر» می‌شود؟ | Euronews](#)

انقراض، علاوه بر درختان، حاوی خیرهای بدی برای سایر گیاهان و حیوانات است.

برای نمونه جوجه تیغی (Erinaceus europaeus) با کاهش جمعیت در بسیاری از اروپا، از جمله بریتانیا، یک قدم به انقراض نزدیکتر شده است. این پستاندار بسیار دوست داشتنی در حال از دست دادن زیستگاه طبیعی خود به دلیل گسترش کشاورزی و توسعه زمین است.

این پستاندار بسیار دوست داشتنی در حال از دست دادن زیستگاه طبیعی خود به دلیل گسترش کشاورزی و توسعه زمین است

همچنین نگرانی‌هایی در مورد بقای پرندگان مهاجر وجود دارد که بسیاری از آنها در سواحل وسیع و مصب رودها در بریتانیا توقف می‌کنند.

در جریان کاپ ۱۶ رهبران جهان پیشرفت‌ها را در زمینه تحقق تعهدات کشورها برای حفاظت از ۳۰ درصد از خشکی‌ها، دریاها و اقیانوس‌ها تا سال ۲۰۳۰ ارزیابی می‌کنند. این اجلاس که از ۲۱ اکتبر شروع شده بود قرار است

روز اول نوامبر به پایان برسد و در زمان انتشار گزارش مربوط به درختان، بسیاری از مسائل از جمله تامین مالی برای حفاظت از تنوع زیستی در جهان و تقویت برنامه‌های ملی برای حفاظت از طبیعت هنوز حل نشده بود.

هلن بریگز، گزارشگر محیط زیست بی‌بی‌سی

او گفت: «درختان در سراسر جهان به شدت تهدید می‌شوند اما ما حالا ابزارهای لازم برای اطمینان از در اولویت قرار دادن اقدامات حفاظتی را در اختیار داریم.»

درختان «اش» (زبان گنجشکی) در نتیجه بیماری قارچی در معرض خطر هستند. درختان در ۱۹۲ کشور در معرض خطر هستند. جنگل‌تراشی برای ایجاد زمین زراعی و تهیه الوار بزرگترین تهدیدها به حساب می‌آیند و در مناطق معتدل هم آفت‌ها و بیماری‌ها بزرگترین خطر برای درختان هستند.

درختان شناخته شده مثل ماگنولیا در میان آسیب‌پذیرترین‌ها هستند و بلوط، افرا و آبنوس هم در معرض خطر قرار دارند. دانشمندان در باغ‌های گیاهشناسی کی‌یو در لندن با جمع‌آوری بذر گیاهان پرورش گونه‌ها، برای حفاظت از درختان سراسر جهان تلاش می‌کنند. استیون بکمن، محقق در زمینه حفاظت از محیط زیست، گفت که این ارقام «تکان دهنده» است و دارای تأثیری زنجیروار بر سایر گیاهان و حیوانات وابسته به درختان خواهد بود.

درخت پازل میمون اکنون در زیستگاه بومی اش در آفریقای جنوبی در معرض خطر است

او گفت: «ما در حال حاضر در یک بحران تنوع زیستی به سر می‌بریم. بسیاری از گونه‌های درختی در اطراف جهان زیستگاه خیلی دیگر از گونه‌ها مثل پرندگان، پستانداران، حشرات و قارچ‌ها هستند.» اگر این درختان از دست بروند، بسیاری از گونه‌های دیگر هم با آنها از بین می‌روند. «نسخه روزآمد فهرست سرخ